

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Гурванбулаг сумын ТТЗ-ын 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2025/002/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2025 он	Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Ахлах аудитор: П.Мөнхтуяа Утас: 70342716 Цахим хаяг: MonkhtuyaP@audit.gov.mn Аудитор: Утас: 70342716 Цахим хаяг:
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант, 5-р баг, Булган сум, Булган аймаг,
63082, Утас/Факс: 7034-2580
Цахим шуудан: bulgan@audit.gov.mn

2025.03.24 № 357
танай _____ ны № _____ т

ГУРВАНБУЛАГ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Б.ДЭЛГЭР ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Гурванбулаг сумын ТТЗ-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Гурванбулаг сумын ТТЗ-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан.

Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Гурванбулаг сумын ТТЗ нь 2024 онд сумын татварын болон татварын бус орлогын төлөвлөгөөг нийт 511.9 сая төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 679.3 сая төгрөг буюу 167.4 сая төгрөгөөр орлогыг илүү оруулж ажиллажээ.

Аймгаас 1,221.4 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг, сумын төсөвт байгууллагуудад 1,792.2, ОНХС-гаас 357.4, нэмэлт дансаар 70.8 сая төгрөгийн буюу нийт 3,441.8 сая төгрөгийн санхүүжилт авч гүйцэтгэлээр 3,418.0 сая төгрөгийг зарцуулж 23.8 сая төгрөгийн үлдэгдлийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Гурванбулаг сумын ТТЗ-ийн 2024 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаар өмнөх оноос авлага 15.8 сая төгрөгөөр буурч, өглөгийн үлдэгдэлгүй тайлагнасан байна.

Мөн үндсэн хөрөнгө 639.3, бараа материал 47.5 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн нь сумын ахуйн үйлчилгээний барилгын их засвар, төсөвт байгууллагууд өөрийн хөрөнгөөр машин тоног төхөөрөмж, бараа материал худалдан авсантай

632502689

холбон үзэж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Шилэн дансанд мэдээлэх 181 мэдээлийг бүрэн хугацаанд нь мэдээлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН АЛБАН
ТУШААЛЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Ж.ЭНХЦООДОЛ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

Санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	560,662,550.28	953,400,374.61
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	186,317,942.24	547,264,205.57
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	186,317,942.24	547,264,205.57
31210	Төгрөг	186,317,942.24	547,264,205.57
31211	Төрийн сангийн харилцах	186,317,942.24	547,264,205.57
33	АВЛАГА	270,275,992.00	254,524,703.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	165,104.00	165,104.00
33500	Бусад авлага	270,110,888.00	254,359,599.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	270,110,888.00	254,359,599.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	104,068,616.04	151,611,466.04
35100	Түүхий эд материал	17,451,371.04	17,451,371.04
35110	Тусгай зориулалттай материал	17,451,371.04	17,451,371.04
35400	Хангамжийн материал	80,199,245.00	125,660,095.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,043,890.00	1,167,490.00
35420	Аж ахуйн материал	78,450,805.00	123,538,055.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	690,000.00	940,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	14,550.00	14,550.00
35600	Мал амьтад	6,418,000.00	8,500,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,223,966,440.49	2,681,044,319.57
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,223,966,440.49	2,681,044,319.57
39200	Биет хөрөнгө	1,929,591,040.42	2,388,098,086.13
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,248,554,152.12	3,784,508,927.12
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,583,653,715.93	-1,715,413,742.59
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	133,100,000.00	133,100,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-66,029,624.18	-84,143,480.62
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	159,320,008.02	247,853,543.02
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-90,239,969.59	-111,881,217.52
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	166,989,191.89	181,853,191.89
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-38,982,168.51	-48,312,301.77
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	400,466.60	400,466.60
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	12,000.00	12,000.00
39217	Ном	120,700.00	120,700.00
39300	Биет бус хөрөнгө	294,375,400.07	292,946,233.44
39301	Програм хангамж	8,600,000.00	8,600,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,499,999.93	-4,929,166.56
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	289,275,400.00	289,275,400.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,784,628,990.77	3,634,444,694.18
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,784,628,990.77	3,634,444,694.18
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,784,628,990.77	3,634,444,694.18
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	913,164,602.95	913,164,602.95

511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	913,164,602.95	913,164,602.95
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,314,812,464.53	2,164,628,167.94
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,295,561,400.41	1,314,812,464.53
51220	Тайлант үеийн үр дүн	19,251,064.12	849,815,703.41
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	556,651,923.29	556,651,923.29
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,784,628,990.77	3,634,444,694.18

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,452,507,959.73	4,897,060,235.33
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	450,815,310.52	662,781,141.91
110	Орлогын албан татвар	280,682,818.76	545,360,207.10
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	280,682,818.76	545,360,207.10
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	212,064,353.65	350,922,171.30
110002	Үйл ажиллагааны орлого	22,940,345.85	29,759,353.63
110003	Хөрөнгийн орлого	45,480,869.26	53,275,218.20
110008	Шууд бус орлого	197,250.00	111,403,463.97
113	Хөрөнгийн албан татвар	142,453,612.92	78,078,684.67
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,019,357.92	6,241,743.67
113002	Бууны албан татвар	3,814,500.00	4,912,890.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	134,619,755.00	66,924,051.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	27,678,878.84	39,342,250.14
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	14,629,983.84	25,356,680.14
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,554,200.00	5,074,185.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	11,075,783.84	20,282,495.14
1181	Газрын төлбөр	5,586,516.00	6,850,885.00
118101	Газрын төлбөр	5,586,516.00	6,850,885.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	7,462,379.00	7,134,685.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	7,462,379.00	7,134,685.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	188,910,044.40	792,428,096.73
120	Нийтлэг татварын бус орлого	168,410,044.40	792,428,096.73
120003	Торгуулийн орлого	10,272,994.40	8,260,800.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	158,137,050.00	775,925,962.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	54,876,370.00	69,266,482.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	103,260,680.00	706,659,480.00
120005	Түрээсийн орлого	0.00	8,241,334.73

121	Хөрөнгийн орлого	20,500,000.00	0.00
121001	Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	20,500,000.00	0.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,812,782,604.81	3,441,850,996.69
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	213,588,604.00	70,808,750.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	212,007,310.00	9,224,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,581,294.00	61,584,750.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,599,194,000.81	3,371,042,246.69
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,416,462,455.00	1,768,368,751.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	16,702,345.81	23,850,295.69
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	876,268,300.00	1,221,419,900.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	289,760,900.00	357,403,300.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,424,819,224.91	4,038,326,531.92
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,424,819,224.91	4,038,326,531.92
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,625,347,570.10	1,929,794,993.94
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	522,458,735.22	800,973,184.97
210101	Үндсэн цалин	339,809,944.69	456,470,469.85
210102	Нэмэгдэл	136,295,539.79	281,536,006.52
210104	Урамшуулал	35,057,236.54	48,504,710.60
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,296,014.20	14,461,998.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	68,208,747.66	100,343,212.04
210201	Тэтгэврийн даатгал	47,330,422.74	70,299,765.09
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,288,948.51	8,191,858.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,217,878.78	3,955,185.31
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,034,978.53	3,627,011.06
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,336,519.10	14,269,392.08
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	68,705,101.51	504,594,973.19
210301	Гэрэл, цахилгаан	19,511,341.51	54,953,682.19
210302	Түлш, халаалт	49,193,760.00	449,441,291.00
210303	Цэвэр, бохир ус	0.00	200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	77,786,396.12	66,963,665.11

210401	Бичиг хэрэг	6,132,170.00	4,615,180.00
210402	Тээвэр, шатахуун	44,378,100.00	45,613,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,274,600.00	2,912,285.11
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	19,239,926.12	8,800,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	607,600.00	557,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	5,154,000.00	4,466,100.00
2105	Нормативт зардал	1,160,670.00	1,150,000.00
210502	Хоол, хүнс	649,020.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	511,650.00	1,150,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	43,754,490.00	34,471,707.29
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	516,600.00	3,819,657.29
210604	Урсгал засвар	43,237,890.00	30,652,050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,532,000.00	12,208,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,532,000.00	12,208,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	41,322,904.00	71,462,827.71
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	39,713,250.00	69,205,759.71
210803	Даатгалын үйлчилгээ	380,175.00	493,762.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	425,725.00	503,259.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	154,000.00	154,000.00
210807	Газрын төлбөр	649,754.00	1,106,047.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	794,418,525.59	337,627,423.63
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	620,729,909.40	155,560,650.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,380,400.00	3,612,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	166,308,216.19	178,454,773.63
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,799,471,654.81	2,108,531,537.98
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	353,287,680.00	256,513,830.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	353,287,680.00	256,513,830.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	12,938,700.00	59,794,721.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,944,700.00	0.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	0.00	54,563,721.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,994,000.00	5,231,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,433,245,274.81	1,792,222,986.98
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,416,462,455.00	1,768,368,751.00

213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,702,345.81	23,850,295.69
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	80,474.00	3,940.29
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	27,688,734.82	858,733,703.41
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	8,437,670.70	8,918,000.00
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	8,437,670.70	3,082,000.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	0.00	3,336,000.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	0.00	2,500,000.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	19,251,064.12	849,815,703.41

Мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,372,678,471.73	4,241,152,044.33
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	450,815,310.52	662,781,141.91
110	Орлогын албан татвар	280,682,818.76	545,360,207.10
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	280,682,818.76	545,360,207.10
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	212,064,353.65	350,922,171.30
110002	Үйл ажиллагааны орлого	22,940,345.85	29,759,353.63
110003	Хөрөнгийн орлого	45,480,869.26	53,275,218.20
110008	Шууд бус орлого	197,250.00	111,403,463.97
113	Хөрөнгийн албан татвар	142,453,612.92	78,078,684.67
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,019,357.92	6,241,743.67
113002	Бууны албан татвар	3,814,500.00	4,912,890.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	134,619,755.00	66,924,051.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	27,678,878.84	39,342,250.14
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	14,629,983.84	25,356,680.14
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,554,200.00	5,074,185.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	11,075,783.84	20,282,495.14
1181	Газрын төлбөр	5,586,516.00	6,850,885.00
118101	Газрын төлбөр	5,586,516.00	6,850,885.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	7,462,379.00	7,134,685.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	7,462,379.00	7,134,685.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	109,080,556.40	136,519,905.73
120	Нийтлэг татварын бус орлого	88,580,556.40	136,519,905.73
120003	Торгуулийн орлого	10,272,994.40	8,260,800.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	78,307,562.00	120,017,771.00

1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	78,307,562.00	120,017,771.00
120005	Түрээсийн орлого	0.00	8,241,334.73
121	Хөрөнгийн орлого	20,500,000.00	0.00
121001	Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	20,500,000.00	0.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,812,782,604.81	3,441,850,996.69
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	213,588,604.00	70,808,750.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	212,007,310.00	9,224,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,581,294.00	61,584,750.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,599,194,000.81	3,371,042,246.69
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,416,462,455.00	1,768,368,751.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	16,702,345.81	23,850,295.69
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	876,268,300.00	1,221,419,900.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	289,760,900.00	357,403,300.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,872,486,029.00	3,507,625,371.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,872,486,029.00	3,507,625,371.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,426,302,054.19	1,656,088,663.02
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	524,152,239.18	800,608,699.81
210101	Үндсэн цалин	341,503,448.65	436,753,240.29
210102	Нэмэгдэл	136,295,539.79	299,011,016.52
210104	Урамшуулал	35,057,236.54	50,192,612.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,296,014.20	14,651,831.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	65,855,597.98	100,653,397.20
210201	Тэтгэврийн даатгал	44,942,942.78	68,745,585.92
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,288,948.51	8,064,165.72
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,217,878.78	4,032,047.38
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,034,978.53	3,972,795.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,370,849.38	15,838,802.74
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	68,705,101.51	504,594,973.19
210301	Гэрэл, цахилгаан	19,511,341.51	54,953,682.19
210302	Түлш, халаалт	49,193,760.00	449,441,291.00

210303	Цэвэр, бохир ус	0.00	200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	73,563,356.12	61,061,432.11
210401	Бичиг хэрэг	4,411,730.00	4,442,280.00
210402	Тээвэр, шатахуун	34,389,100.00	39,118,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,274,600.00	2,822,352.11
210404	Ном, хэвлэл	130,000.00	180,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	24,499,926.12	13,500,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,858,000.00	998,700.00
2105	Нормативт зардал	1,518,520.00	850,000.00
210502	Хоол, хүнс	718,870.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	799,650.00	850,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	28,688,640.00	40,751,350.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,554,700.00	5,003,000.00
210604	Урсгал засвар	26,133,940.00	35,748,350.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,532,000.00	12,208,000.00
210701	Гадаад албан томилолт	0.00	1,200,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,532,000.00	11,008,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	43,347,154.00	74,349,827.71
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	41,741,300.00	72,092,759.71
210803	Даатгалын үйлчилгээ	380,175.00	493,762.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	421,925.00	503,259.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	154,000.00	154,000.00
210807	Газрын төлбөр	649,754.00	1,106,047.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	612,939,445.40	61,010,983.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	605,340,045.40	56,804,983.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,599,400.00	4,206,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,446,183,974.81	1,851,536,707.98
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	12,938,700.00	59,313,721.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,944,700.00	0.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	0.00	54,563,721.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,994,000.00	4,750,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,433,245,274.81	1,792,222,986.98
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,416,462,455.00	1,768,368,751.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,702,345.81	23,850,295.69

213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	80,474.00	3,940.29
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	500,192,442.73	733,526,673.33
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	376,110,580.00	286,510,660.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	376,110,580.00	286,510,660.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	376,110,580.00	286,510,660.00
223001	Бусад хөрөнгө	353,287,680.00	256,513,830.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	22,822,900.00	29,996,830.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-376,110,580.00	-286,510,660.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-197,785,600.00	-86,069,750.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	197,785,600.00	86,069,750.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	197,785,600.00	86,069,750.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-73,703,737.27	360,946,263.33
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	260,021,679.51	186,317,942.24
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	186,317,942.24	547,264,205.57
100	Тохируулгын орлого, зарлагын зөрүү	0.00	0.00

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	645,973,202.95	577,550,931.34	1,274,662,392.36	2,498,186,526.65
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	20,899,008.05	20,899,008.05
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	645,973,202.95	577,550,931.34	1,295,561,400.41	2,519,085,534.70
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	-20,899,008.05	0.00	-20,899,008.05
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	267,191,400.00	0.00	0.00	267,191,400.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00

7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	19,251,064.12	19,251,064.12
10	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	913,164,602.95	556,651,923.29	1,314,812,464.53	2,784,628,990.77
11	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	913,164,602.95	556,651,923.29	1,314,812,464.53	2,784,628,990.77
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	913,164,602.95	556,651,923.29	1,314,812,464.53	2,784,628,990.77
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
18	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	849,815,703.41	849,815,703.41
20	2024 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	913,164,602.95	556,651,923.29	2,164,628,167.94	3,634,444,694.18

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,400,999,000.00	2,017,177,984.31	1,535,856,218.65	481,321,765.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,700,469,700.00	1,674,594,404.31	1,279,342,388.65	395,252,015.66

210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,639,405,900.00	1,615,280,683.31	1,220,028,667.65	395,252,015.66
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	808,286,000.00	799,726,699.81	799,726,699.81	0.00
210101	Үндсэн цалин	430,575,600.00	436,753,240.29	436,753,240.29	0.00
210102	Нэмэгдэл	310,840,900.00	299,011,016.52	299,011,016.52	0.00
210104	Урамшуулал	45,623,400.00	49,310,612.00	49,310,612.00	0.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	21,246,100.00	14,651,831.00	14,651,831.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	101,035,900.00	100,543,147.20	100,543,147.20	0.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	68,704,300.00	68,670,615.92	68,670,615.92	0.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,082,900.00	8,055,345.72	8,055,345.72	0.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,041,500.00	4,027,637.38	4,027,637.38	0.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,041,500.00	3,968,385.44	3,968,385.44	0.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,165,700.00	15,821,162.74	15,821,162.74	0.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	513,341,500.00	504,594,973.19	114,294,357.53	390,300,615.66
210301	Гэрэл, цахилгаан	60,500,000.00	54,953,682.19	54,953,682.19	0.00
210302	Түлш, халаалт	452,541,500.00	449,441,291.00	449,441,291.00	0.00
210303	Цэвэр, бохир ус	300,000.00	200,000.00	200,000.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	50,088,200.00	48,368,932.11	48,368,932.11	0.00
210401	Бичиг хэрэг	4,600,000.00	4,442,280.00	4,442,280.00	0.00
210402	Тээвэр, шатахуун	26,560,200.00	26,425,600.00	26,425,600.00	0.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,248,000.00	2,822,352.11	2,822,352.11	0.00
210404	Ном, хэвлэл	180,000.00	180,000.00	180,000.00	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	13,500,000.00	13,500,000.00	13,500,000.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	998,700.00	998,700.00	0.00
2105	Нормативт зардал	900,000.00	850,000.00	850,000.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	900,000.00	850,000.00	850,000.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	72,300,000.00	70,748,180.00	65,796,780.00	4,951,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	35,000,000.00	34,999,830.00	34,999,830.00	0.00
210604	Урсгал засвар	37,300,000.00	35,748,350.00	35,748,350.00	0.00
2107	Томилолт, зочны зардал	11,729,600.00	11,584,000.00	11,584,000.00	0.00
210701	Гадаад албан томилолт	1,200,000.00	1,200,000.00	1,200,000.00	0.00

210702	Дотоод албан томилолт	10,529,600.00	10,384,000.00	10,384,000.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,253,400.00	19,253,418.00	19,253,418.00	0.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,827,200.00	16,996,350.00	16,996,350.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	566,200.00	493,762.00	493,762.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	520,000.00	503,259.00	503,259.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	187,000.00	154,000.00	154,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	1,153,000.00	1,106,047.00	1,106,047.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	61,471,300.00	59,611,333.00	59,611,333.00	0.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	56,500,000.00	55,405,333.00	55,405,333.00	0.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,971,300.00	4,206,000.00	4,206,000.00	0.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	61,063,800.00	59,313,721.00	59,313,721.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	61,063,800.00	59,313,721.00	59,313,721.00	0.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	54,563,800.00	54,563,721.00	54,563,721.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,500,000.00	4,750,000.00	4,750,000.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	569,075,400.00	256,513,830.00	256,513,830.00	0.00
223001	Бусад хөрөнгө	569,075,400.00	256,513,830.00	256,513,830.00	0.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	131,453,900.00	86,069,750.00	0.00	86,069,750.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	131,453,900.00	86,069,750.00	86,069,750.00	0.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,400,999,000.00	2,221,939,526.31	1,791,175,826.00	434,797,134.68
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,105,223,300.00	2,101,921,755.31	357,403,300.00	1,748,551,889.68
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,733,315,600.00	1,744,518,455.31	0.00	1,748,551,889.68

320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	371,907,700.00	357,403,300.00	357,403,300.00	0.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	295,775,700.00	120,017,771.00	86,554,375.00	32,963,396.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	109,458,000.00	120,017,771.00	119,517,771.00	0.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	186,317,700.00	0.00	108,550,345.00	-108,550,345.00
36	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	0.00	0.00	0.00	500,000.00
360001	Тусламжийн эх үүсвэрээс санхүүжих	0.00	0.00	0.00	500,000.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	163,963,810.00	0.00	163,963,810.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	368,725,352.00	0.00	368,725,352.00
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	52.00	46.00	0.00	46.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00	0.00	2.00
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00	0.00	2.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	25.00	22.00	0.00	22.00
620001	Удирдах ажилтан	10.00	9.00	0.00	9.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	12.00	10.00	0.00	10.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	3.00	3.00	0.00	3.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	25.00	22.00	0.00	22.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11.00	9.00	0.00	9.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	5.00	5.00	0.00	5.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9.00	8.00	0.00	8.00

Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	70,808,750.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	70,808,750.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	70,804,809.71
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	882,000.00

210104	Урамшуулал	882,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	110,250.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	74,970.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,820.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,410.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,410.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	17,640.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	12,692,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	12,692,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	624,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	624,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	55,096,409.71
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	55,096,409.71
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,399,650.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,399,650.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,940.29
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,940.29
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,940.29
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	70,808,750.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	70,808,750.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00
131102	Төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан, ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУ байгууллагаас авах хөнгөлөлттэй зээл	0.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	70,808,750.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00
131106	Хаагдсан данс	0.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	0.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.00

9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 90.4 сая төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 7.9 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 0.3 сая төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт, 21.2 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 60.0 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж өгч ажиллалаа.

Үүнд: Өвс тэжээлийн 7.8 сая төгрөгийн, ЖДҮДС-гийн зээлийн 0.1 сая төгрөгийн нийт 7.9 сая төгрөгийн авлагыг тайлагнаагүй алдааг НББ-ийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна." гэсэн заалтыг үндэслэн залруулсан.

Аудитаар нийт 82.5 сая төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 0.3 сая төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт, 21.2 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 60.0 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Гурванбулаг сумын ТТЗ нь 2024 оны өвс тэжээл бэлтгэн нийлүүлэгчдэд нийт 16.1 сая төгрөгийг бэлнээр олгосон боловч ХХОАТ-ын 0.2 сая төгрөгийг суутган тооцоогүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 4.1-д "Төсвийн үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах", 16 дугаар зүйлийн 5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13 дугаар зүйлийн 6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.", 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.", ХХОАТ-ийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.3-т "Энэ хуулийн 15.6-д заасан орлогын дүнд 1 хувиар албан татвар ногдуулна." гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.5-д "бүртгэл, тооцоо зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн" гэж заасныг тус тус үндэслэн төлбөрийн акт тогтоолоо.

Тус байгууллага нь ЖДҮДС-гаас 2022 оноос 2023 онуудад 7 иргэнд нийт 4.8 сая төгрөгийн зээл олгосон боловч холбогдох иргэд нь гэрээний хугацаандаа төлөлтөө хийгээгүй, гэрээнд тусгагдсаны дагуу 0.1 сая төгрөгийн алдангийг тооцож ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 4.1-д "Төсвийн үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах", НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.", 13 дугаар зүйлийн 13.7-д

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

“Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.” зээлийн гэрээний 3 дугаар зүйлийн 3.5-д “зээлдэгч гэрээний эргэн төлөлтийн хуваарьт заасан хугацаанд зээл, хүүг төлөөгүй тохиолдолд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд зээлийн үлдэгдлээс 0.2 хувиар алданги төлнө.” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.5-д *”бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн”* гэж заасныг тус тус үндэслэн төлбөрийн акт тогтоолоо.

5.2.1 Албан шаардлага

Гурванбулаг сумын ЖДҮДС-гаас 2011 оноос 2021 онуудад олгосон 21.2 сая төгрөгийн зээлийн үлдэгдлийг одоог хүртэл барагдуулаагүй, хагас бүтэн жилээр тооцоо нийлж ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 4.1-д *“төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;”,* НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д *“Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.”* 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д *“дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;”,* 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д *“эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах;”* гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.8-д *“байгуулсан гэрээ, хэлцэл, холбогдох дүрэм, журмыг баримтлаагүй”* гэж заасныг тус тус үндэслэн албан шаардлага бичлээ.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Авлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Өвс, тэжээл, будааны орлого болон иргэдэд тараасан тараалтын бүртгэлийг хөтөлж баталгаажуулаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Өвс, тэжээл, будааны орлого зарлагын тайлан хөтөлж, үлдэгдлийг баталгаажуулан ажиллах.

2. Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Сумын татварын болон татварын бус орлогыг нийт 511.8 сая төгрөгөөр төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 679.3 сая төгрөг буюу 167.4 сая төгрөгөөр илүү орлого оруулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумын татварын болон татварын бус орлогыг үнэн зөв бодитоор төлөвлөж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2025 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ТТЗ	1	7.9	1	7.9			1	7.9				
Дүн	1	7.9	1	7.9			1	7.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ТТЗ	5	82.5	2	0.3	1	21.2	2	61.0				
ЗДТГ	5	78.7	1	0.3	2	4.8	2	73.6				
ХХС	1	0.04					1	0.04				
Дүн	11	161.2	3	0.6	3	26.0	5	134.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн				
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил												
Дүн												
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил												
Дүн												
Нийт дүн												

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр
	АУ	ДН	ТГ	Ц	
	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр				

	Төсвийн захирагчийн ангилал		Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	2	1	1		1			
2	Төсөл, хөтөлбөр	1		1					
3	ОНӨААТҮГ								
4	ТТЗ	1	1			1			
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	4	2	2		2			